

**B.A. (Part-II) Semester—IV Examination
(Optional Subject)
HOME-ECONOMICS
(Food Science and Nutrition)**

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 50]

Note :-(1) All questions are compulsory.
(2) All questions carry equal marks.

1×10

2. Explain :

- (a) Constipation — causes and symptoms
- (b) Jaundice — causes and symptoms
- (c) Therapeutic diet for Anemia Patient
- (d) Therapeutic diet for Diabetes Patient.

OR

- (e) Acidity — causes and symptoms
- (f) Diabetes — causes and symptoms
- (g) Therapeutic diet for Constipation Patient
- (h) Therapeutic diet for Heart Disease Patient.

$2\frac{1}{2} \times 4$

3. Explain :

- (a) Importance of food cooking
- (b) Disadvantages of food cooking
- (c) Microwave
- (d) Germination.

OR

- (e) Objectives of food cooking
- (f) Pre-cooking processes
- (g) Inframatic
- (h) Fermentation.

$2\frac{1}{2} \times 4$

4. Write objectives of food preservation. Explain the industrial methods of food preservation.

OR

Write principles of food preservation and explain the household methods of food preservation.

10

5. Meaning of food adulteration and explain the Health Hazards.

OR

Meaning of food spoilage and explain the Food Adulteration Prevention Law.

10

B.A. (Part-II) Semester—IV Examination
(Optional Subject)
HOME-ECONOMICS
(Food Science and Nutrition)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 50]

(मराठी माध्यम)

- नोट :-** (1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 (2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. योग्य पर्याय निवडा :

- (1) आहारोपचार करतांना _____ लक्षात घ्यावे.
 (अ) रोग्याचे वय (ब) सवयी
 (क) आवड (ड) यापैकी सर्व
- (2) आहारोपचाराचे उद्देश :
 (अ) आहराच्या स्वरूपात बद्दल करणे (ब) पोषक घटकांचा पूरवठा करणे
 (क) आजाराची लक्षणे दूर करणे (ड) यापैकी सर्व
- (3) सर्व लोकांना उत्तम स्वास्थ लाभावे हा _____ या संघटनेचा मुख्य उद्देश आहे.
 (अ) F.A.O. (ब) I.C.M.R.
 (क) W.H.O. (ड) N.I.N.
- (4) जागतिक आरोग्य संघटनेची स्थापना _____ साली झाली.
 (अ) 1946 (ब) 1947
 (क) 1948 (ड) 1949
- (5) जागतिक स्तरावर कुपोषण व उपासमार कमी व्हावी म्हणून _____ ही संघटना स्थापन झाली.
 (अ) W.H.O. (ब) F.A.O.
 (क) N.I.N. (ड) UNICEF
- (6) संयुक्त राष्ट्र बाल निधी (UNICEF) या संस्थेची स्थापना _____ साली झाली.
 (अ) 1945 (ब) 1947
 (क) 1948 (ड) 1942
- (7) अन्न कृषी संघटना (F.A.O.) या संघटनेची स्थापना _____ साली झाली.
 (अ) 1945 (ब) 1943
 (क) 1941 (ड) 1940
- (8) N.I.N. ही संस्था _____ महिन्यातून एकदा Nutrition हे पोषणासंबंधी मासिक प्रसीद्ध करते.
 (अ) 3 (ब) 2
 (क) 6 (ड) 12
- (9) F.A.O. चे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.
 (अ) रोम (ब) अमेरिका
 (क) नेपाळ (ड) जिनीह्वा
- (10) भारतवासियांच्या पोषणाच्या दर्जात सुधारणा व्हावी या उद्देशाने प्रेरित होवून _____ या संस्थेची स्थापना झाली
 (अ) F.A.O. (ब) N.I.N.
 (क) W.H.O. (ड) यापैकी नाही

1×10

2. स्पष्ट करा :

- (अ) बद्धकोष्टता — कारणे व लक्षणे
- (ब) काविळ — कारणे व लक्षणे
- (क) रक्तक्षय झालेल्या रूग्णासाठी आहारोपचार
- (ड) मधूमेही रूग्णासाठी आहारोपचार.

किंवा

- (इ) आम्लपित्र — कारणे व लक्षणे
- (फ) मधूमेह — कारणे व लक्षणे
- (ग) बद्धकोष्टता झालेल्या रूग्णासाठी आहारोपचार
- (ह) हृदयरोग झालेल्या रूग्णासाठी आहारोपचार.

2½×4

3. लिहा :

- (अ) अन्न शिजविण्याचे महत्व
- (ब) अन्न शिजविण्याचे तोटे
- (क) मायक्रोवेळ (ओव्हन)
- (ड) मोड आणने.

किंवा

- (इ) अन्न शिजविण्याचे उद्देश
- (फ) अन्न शिजविण्याची पुर्व प्रक्रिया
- (ग) इन्फारॉटिक
- (ह) खमिरीकरण.

2½×4

4. अन्न संरक्षणाचे उद्देश सांगून अन्न संरक्षणाच्या औद्योगिक पद्धतीचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

अन्न संरक्षणाचे तत्व सांगा व अन्न संरक्षणाच्या घरगुती पद्धतीचे स्पष्टीकरण करा.

10

5. अन्नभेसळीच्या अर्थ लिहा. अन्नभेसळीचा मानवी जीवनावर होणारे दूषणीणाम स्पष्ट करा.

किंवा

अन्न खराब होणे याविषयी लिहून अन्नभेसळ प्रतिबंधक कायदे स्पष्ट करा.

10

**B.A. (Part-II) Semester—IV Examination
(Optional Subject)
HOME-ECONOMICS
(Food Science and Nutrition)**

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 50]

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
(2) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

2. स्पष्ट कीजिए :

- (अ) कब्ज — कारण और लक्षण
- (ब) पीलिया — कारण और लक्षण
- (क) रक्तअल्पता रोगी की आहारोपचार
- (ड) मधूमेही रोगी की आहारोपचार।

अथवा

- (इ) आम्लपिल — कारण और लक्षण
- (फ) मधूमेह — कारण और लक्षण
- (ग) कब्ज के रोगी का आहारोपचार
- (ह) हृदयरोगी का आहारोपचार।

$2\frac{1}{2} \times 4$

3. स्पष्ट लिखिए :

- (अ) अन्न पकाने का महत्व
- (ब) अन्न पकाने के तोटे
- (क) मायक्रोव्ह (ओव्हन)
- (ड) अंकुरित करना (Germination)।

अथवा

- (इ) अन्न पकाने के उद्देश्य
- (फ) अन्न पकाने की पूर्व-प्रक्रिया
- (ग) इन्फ्रामैटिक
- (ह) खमिरीकरण (Fermentation)।

$2\frac{1}{2} \times 4$

4. अन्न संरक्षण के उद्देश्य लिखकर अन्न संरक्षण की औद्योगिक पद्धति का स्पष्टीकरण कीजिए।

अथवा

अन्न संरक्षण के तत्व लिखिए और अन्न संरक्षण की घरेलू पद्धति का स्पष्टीकरण कीजिए।

10

5. अन्न मिलावट का अर्थ लिखिए। अन्न मिलावट के स्वास्थ पर होनेवाले दुष्परिणाम स्पष्ट कीजिए।

अथवा

अन्न खराब होना इस बारे में लिखकर अन्न मिलावट प्रतिबंध कायदे स्पष्ट कीजिए।

10